Diagnostyka+

INSTRUKCJE DLA PACJENTA

Przygotowanie do badań kału

- Jak przygotować się do badań parazytologicznych
- Pobranie i transport próbki kału do badań w kierunku pasożytów jelit
- Pobieranie kału do badań mikrobiologicznych

JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO BADAŃ PARAZYTOLOGICZNYCH

Badanie powinno być wykonywane przed rozpoczęciem leczenia lub po upływie 1-3 tygodni po zakończeniu stosowania leków, chyba że terapia nie przynosi efektu i lekarz zalecił przeprowadzenie badania w trakcie leczenia. Nie zaleca się pobierania kału w kierunku badań parazytologicznych po zastosowaniu środków przeczyszczających (zafałszowany wynik).

Należy przygotować się do udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące:

- Odbytych podróży w krajach tropikalnych.
- Aktualnych dolegliwości: np. biegunki.
- Przebytych/aktualnej terapii: antybiotykami, lekami przeciwpasożytniczymi jakie, kiedy, jak długo.

Zalecenia dotyczące pobierania:

- kał do badania powinien być pobrany trzykrotnie w okresie 10 dni (próbki powinny być pobierane w odstępach 2-3 dniowych),
- kompletne badanie w kierunku pasożytów jelitowych to kał wraz z wymazem okołoodbytniczym pobranym metodą Grahama,
- badanie w kierunku antygenu Giardia lamblia metodą immunoenzymatyczną można wykonać w jednej próbce.

Przy podejrzeniu owsicy:

- zalecane jest wykonanie wymazu okołoodbytniczego pobranego metodą Grahama (przylepcem z taśmy klejącej),
- w przypadku wyniku ujemnego, badanie należy powtarzać trzykrotnie w odstępach 3-5 dniowych.

Przy podejrzeniu giardiozy/lambliozy lub amebozy:

- kał do badania metodą koproskopową (analiza mikroskopowa) powinien być pobrany nawet sześciokrotnie w okresie 14 dni.

Po powrocie z obszarów tropikalnych

- kał powinien być pobierany czterokrotnie, przy czym materiał do ostatniego badania powinien być pobierany po przyjęciu środków przeczyszczających.

POBRANIE I TRANSPORT PRÓBKI KAŁU DO BADAŃ W KIERUNKU PASOŻYTÓW JELITOWYCH

1. Za pomocą łopatki znajdującej się w plastikowym pojemniku do kału (do nabycia w aptece) pobrać z kilku miejsc stolca porcję kału w ilości ok. 1/3 pojemnika. Kał nie powinien kontaktować się z wodą, moczem lub detergentami. **Uwaga: Próbki kału do badania parazytologicznego najlepiej pobierać przed rozpoczęciem leczenia, ponieważ wiele leków utrudnia rozpoznawanie inwazji przewodu pokarmowego (np. związki baru, bizmutu, leki przeciwgorączkowe, antybiotyki). W przypadku ich stosowania próbki kału należy pobierać po tygodniu od zakończenia kuracji, a w przypadku antybiotyków - po upływie 2 tygodni**.
2. Kał najlepiej oddać na specjalny zestaw/matę/chustę (do nabycia w aptece) lub pasek papieru przymocowany do deski muszli toaletowej. Próbkę kału należy pobrać z kilku miejsc. Nie wolno pobierać kału bezpośrednio z wylotu muszli toaletowej.
3. Pobierając próbkę należy zwracać uwagę na obecność w stolcu członów tasiemca, dojrzałych postaci glisty ludzkiej, włosogłówki, owsików bądź podejrzanych struktur, mogących być fragmentami ciała pasożytów i umieścić je w osobnym pojemniku z niewielką ilością wody.
4. Pojemnik dokładnie zamknąć, opisać imieniem i nazwiskiem badanego. Pojemnik umieścić w foliowym woreczku.
5. Pobraną próbkę dostarczyć do laboratorium w możliwie najkrótszym czasie. Dopuszczone jest przechowywanie próbki w temperaturze lodówki (2-8°C) i dostarczenie w czasie nie dłuższym niż 24 godziny od pobrania.

Pobieranie materiału w kierunku owsicy:

Materiał pobierać rano przed wykonaniem wszelkich czynności higieniczno-fizjologicznych. Rozsunąć jedną ręką pośladki i przykleić taśmę klejącą na 5 sekund do fałd odbytu. Następnie taśmę odkleić i przykleić do otrzymanego szkiełka podstawowego.

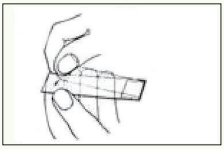
Instrukcja pobierania wymazu okołoodbytniczego

Oderwać celofan od szkiełka (nie do końca).

Trzymając jedną ręką szkiełko, lepką stronę paska celofanowego przykleić jak najgłębiej w okolicy odbytu.

Pasek celofanowy przykleić (rozprostowując) z powrotem na szkiełko.

POBIERANIE KAŁU DO BADAŃ MIKROBIOLOGICZNYCH

Zalecenia ogólne: Kiedy pobrać materiał?

Próbka kału powinna być pobierana jak najwcześniej od wystąpienia objawów biegunki, jeszcze przed rozpoczęciem leczenia przeciwdrobnoustrojowego.

W okresie nawrotu biegunki pobrania należy dokonać natychmiast, nie czekając na uformowanie się stolca.

Bez względu na wielkość próbki należy pamiętać, aby do badania kał był pobierany z kilku miejsc, szczególnie zawierających materiał patologiczny: śluz, krew lub ropę.

POBIERANIE KAŁU NA POSIEW

Pobieranie próbek kału do pojemnika:

1. Przed pobraniem próbki kału należy całkowicie opróżnić pęcherz moczowy.
2. Przygotować jałowy, plastikowy pojemnik z nakrętką i łopatką (do nabycia w aptece).
3. Oddać kał do jednorazowego jałowego pojemnika.
4. Za pomocą łopatki z jałowego pojemnika transportowego, pobrać próbkę wielkości orzecha laskowego (w przypadku kału płynnego 2-3 ml) i umieścić ją w pojemniku.
5. Pojemnik szczelnie zamknąć, zabezpieczyć przed uszkodzeniem, opisać imieniem i nazwiskiem zgodnie ze skierowaniem, włożyć do woreczka foliowego - woreczek zawiązać.
6. Przechowywać i transportować w temperaturze pokojowej, dostarczyć do laboratorium w ciągu 2-3 godzin.
7. Gdy to niemożliwe, materiał przechowywać w temperaturze lodówki (2-8°C) i dostarczać w czasie nie dłuższym niż 24 godziny od pobrania.
8. W przypadku dłuższego czasu transportu - kał pobierać na podłoże transportowe i dostarczać do laboratorium, utrzymując temperaturę pokojową lub lodówki maksymalnie do 72 godzin od pobrania materiału (wskazane jest jednak zachowanie 24 godzin od pobrania).

Pobieranie próbek kału na podłoże transportowe

1. Postępować zgodnie z punktami 1-3 (patrz: Pobieranie próbek kału do pojemnika).
2. Próbki kału przenieść na podłoże transportowe Amiesa:

- jałową wymazówką pobierać kał z kilku miejsc,
- zanurzyć wacik wymazówki w materiale kałowym, obrócić kilkakrotnie wymazówką,
- przenieść wymazówkę z pobranym materiałem do probówki z podłożem transportowym (probówka z żelem).

3. Podłoże transportowe szczelnie zamknąć, opisać imieniem i nazwiskiem.
4. Dostarczać do laboratorium do 72 godzin od pobrania, przechowując i transportując w temperaturze pokojowej lub lodówki.

Uwaga: W celu zwiększenia wykrywalności czynnika etiologicznego (patogenu) i pewniejszego rozpoznania choroby, zaleca się 2-3 krotne pobieranie materiału w kolejnych dniach.

BADANIE W KIERUNKU NOSICIELSTWA PAŁECZEK SALMONELLA/SHIGELLA DO CELÓW SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNYCH (Uzupełnianie książeczek):

1. Pobierać trzy porcje kału, z trzech różnych wypróżnień, w ciągu trzech kolejnych dni.
2. Kał oddawać do jednorazowego jałowego pojemnika.
3. Dalej postępować zgodnie z punktami 2-3 *(patrz: Pobieranie próbek kału na podłoże transportowe)*.

Pobieranie i transport materiału należy realizować według jednego z trzech poniższych schematów:

1. 3 wymazy z kału pobierane i dostarczane na przestrzeni kolejnych 3 dni (każdy wymaz powinien być dostarczony do laboratorium lub punktu pobrań w dniu pobrania).
2. 2 wymazy z kału z kolejnych 2 dni dostarczone jednocześnie, nie później, niż w ciągu 48 godzin od pobrania pierwszej próbki, trzecia próbka pobrana i dostarczona w kolejnym dniu.
3. W przypadku braku możliwości pobierania próbek codziennie możliwe jest pobranie i dostarczenie wymazów z kału w pojedynczych dniach, jednakże pobranie kolejnych próbek musi mieć miejsce w okresie czasu nie dłuższym niż 7 dni od daty przekazania pierwszej próbki.

BADANIE W KIERUNKU ROTA/ ADENOWIRUSÓW, NOROWIRUSÓW ORAZ ANTYGENU GDH I TOKSYNY A I B CLOSTRIDIOIDES DIFFICILE

Uwaga: nie jest wskazane badanie stolca uformowanego.

1. Pobierać kał zgodnie z punktami 1-3 *(patrz: Pobieranie próbek kału do pojemnika)*.
2. Pobierać z masy kałowej próbkę kału w ilości 2-3 ml lub ok. 2 g i przenieść do jałowego pojemnika; nie jest wskazane badanie stolca uformowanego.
3. Pojemnik szczelnie zamknąć, zabezpieczyć przed uszkodzeniem, opisać imieniem i nazwiskiem zgodnie ze skierowaniem, włożyć do woreczka foliowego - woreczek zawiązać.
4. Dostarczać do laboratorium w temperaturze pokojowej w ciągu 2-3 godzin.
5. Jeżeli jest to niemożliwe, materiał przechowywać w lodówce (2-8°C) i dostarczać w czasie nie dłuższym niż 24 godziny od pobrania.
6. Największa wykrywalność wirusów w kale (od wystąpienia objawów): adenowirusy 3-13 dni, norowirusy 25-72 godziny, rotawirusy 3-5 dni.

WYMAZ Z ODBYTU

Jest pobierany przez wykwalifikowany przeszkolony personel punktu pobrań.

Ulotka zgodna z Podręcznikiem Pobierania Próbek Pierwotnych wersja ulotki XII z dnia 01.08.2023 r.

diagnostyka.pl